

Lysing

Foto: Øystein Paulsen

Status og råd

Lysing i Nordsjøen og Skagerrak/Kattegat er forvaltet som del av den "nordlige" lysingbestanden, som dekker områdene fra nord for Biscayabukten, vest for Irland og hele Nordsjøen (sør for 62°nord). Lysing langs norskekysten nord for 62° er ikke del av dette forvaltningsområdet.

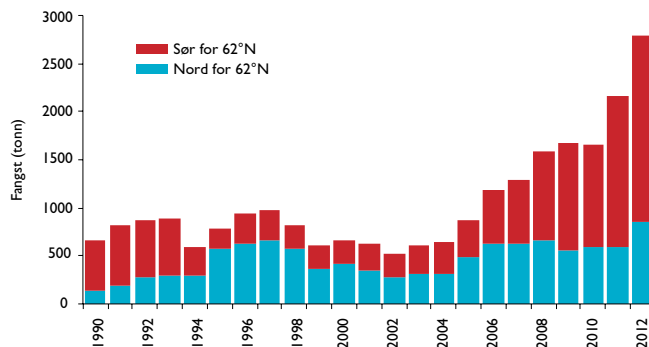
Totale fangster av "nordlig" lysing i 2012 var 89 800 tonn, mens anbefalt kvote fra ICES i 2013 var 55 145 tonn. For 2014 anbefaler ICES en kvote på 81 846 tonn, som er en økning på 49 % fra fjoråret. Gjennomsnittlig fiskedødelighet fra de siste tre år er estimert til 0,24 (F_{MSY}), og ut fra den er det ventet at gytebestanden skal øke til over 333 000 tonn i 2015. Gytebestanden har økt siden 2006, og var i 2013 estimert til 260 000 tonn. Rekrutteringen har vært lav i perioden 2008 til 2011, og etter et rekordhøyt estimat i 2012, ser den nå ut til å ha dalt til 2011-nivå.

Fiskeri

Den norske totalfangsten av lysing i 2012 var på ca. 2 900 tonn. Det er 600 tonn mer enn året før. Siden 2004 har fangstene stadig økt og er nå mer enn firedoblet siden årtusenskiftet.

Historisk sett blir mer enn 60 % av den årlige lysingfangsten gjort med settegarn og bunntål, mens resten blir fisket med reketål og udefinert garn. Men siden 2010 er andelen av fangst fra bunntålfiskeriet nesten tredoblet, spesielt i områder sør for Stad. Fangstene med bunntål utgjorde mer enn 60 % av totalfangsten i 2012.

Langs kysten av Møre og Romsdal er lysing fisket med udefinert garn, settegarn og de siste to år også med bunntål, hvor det siden 2004 årlig er tatt mellom 400 og 700 tonn fisk. Utenfor kysten av Hordaland har fangsten økt fra ca. 100 tonn i 2007 til nesten 500 tonn i 2011, mens den i Nordsjøen har økt fra ca. 116 tonn i 2010 til over 700 tonn i 2012. Mer enn 90 % av fisken her blir tatt med bunntål.

Norske lysing fangst (i tonn rundvekt).

Norwegian catches (tonnes) of European hake.

Lysing – *Merluccius merluccius* – Hake

Andre navn: Svartkjefte eller kolkjefte

Familie: Merlucciidae (lysingfamilien)

Maks størrelse: 140 cm

Levetid: 12 år

Gyteområde: Vest for England og Frankrike langs 200 m dybdekote, på sokkelen vest for Irland, i norske fjorder og nordlige delen av Nordsjøen

Føde: Fisk, reke og krill

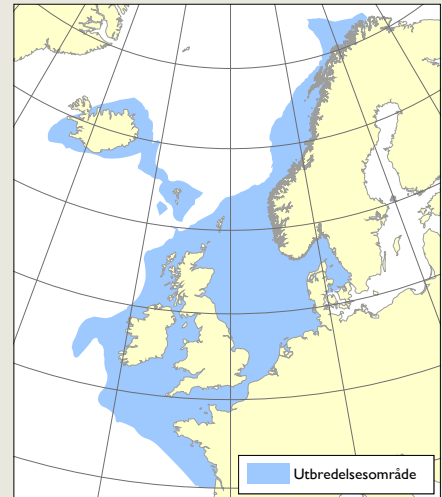
Nøkkel tall:

KVOTERÅD 2014: 81 846 tonn (hele nordlige bestand); ICES-område II, III og IV: 3 596 tonn

KVOTE 2013: Ingen norsk kvote

NORSK FANGST 2012: 2 900 tonn

NORSK FANGSTVERDI 2012: 24,3 millioner kroner

Fakta om bestanden:

Utbredelsen av lysing strekker seg fra Mauritania (Nord-Afrika) nordover til Island og østover til Nord-Norge, og inkluderer Middelhavet og Nordsjøen. Lysing er en bunnfisk som på dagtid oppholder seg på mellom 50 og 600 meters dybde, men kan også ha en døgnvandringsadferd og svømme opp i vannsøylen om natten for å beite. Lysing er stort sett en predator på forskjellige pelagiske fiskearter (makrell, kolmule og ansjos) og mesopelagisk nekton (laksesild, lysprikkfisk, reker og krill). Analyser av mageinnhold har også påvist at lysing spiser lysing, men graden av kannibalisme er avhengig av område og størrelse. Genetiske analyser viser at lysing i Nordsjøen til en viss grad er forskjellig fra lysing vest for Skottland og sørøver, og fra lysing i Middelhavet. Mens lysing langs den spanske nordkysten og i Biscayabukten gyter hele året (hovedsakelig fra januar til juni), gyter lysing i norske farvann og i Nordsjøen med stor sannsynlighet mellom juli og oktober. De siste årene er det observert en økning i tettheten av lysing i Nordsjøen, nord for Skottland og vest for Irland. Det er usikkert hvorvidt dette skyldes at mer lysing har vandret inn i disse områdene, en lavere fiskedødelighet, eller om den har fått mer oppmerksomhet som fiskeriobjekt. Aldersbestemming av lysing er vanskelig på grunn av blant annet falske årssoner assosiert med forandringer i miljøet og utydelig otolitkjerner, og merkeforsøk med gjenfangster har påvist at lysing vokser mye raskere enn tidligere antatt. Med sitt hvite og faste kjøtt er lysing en ettertraktet matfisk, spesielt i Europa, der Spania har den største markedsandelen foran Portugal, Frankrike og Italia.

Kontaktperson: Arved Staby | arved.staby@imr.no